

2.

TARIM

GIDA

BESLENME

POLİTİKALARI

ZİRVESİ

6-7 KASIM 2018

ANKARA

2. TARIM GIDA VE BESLENME POLİTİKALARI ZİRVESİ

6-7 Kasım tarihlerinde Swisshotel'de gerçekleşen ve Gıda Takviyesi Beslenme Derneği (GTBD) ile Gıda, İçecek ve Tarım Politikaları Araştırmaları Merkezi (GİFT) tarafından düzenlenen 2. Tarım Gıda ve Beslenme Politikaları Zirvesi'nde, Türkiye'de gıda üretimi, sağlık politikaları, beslenme politikaları, obezite sorunu başta olmak üzere gıda, tarım ve hayvancılıkta yürütülmesi gereken politikalar masaya yatırıldı. Uluslararası alanda geniş bir katılımın olduğu zirvede, iklim değişikliğinin su kaynakları ve tarımsal verim üzerindeki etkisi ile iklim değişikliğinin yıkıcı etkilerinden kurtulmak için akıllı teknoloji kullanımı konuları ele alındı. Öte yandan Türkiye'nin beslenme haritasına ilişkin önemli bilgiler de paylaşıldı.

2. Tarım Gıda ve Beslenme Politikaları Zirvesi, Gıda Takviyesi ve Beslenme Derneği (GTBD) ile Gıda İçecek ve Tarım Politikaları Araştırmaları Merkezi (GİFT) işbirliğiyle gerçekleştirilmiştir.

Sonuç Bildirgesi

Tespitler

- İklim değışikliğı ÷lkemiz tarımını tehdit etmektedir.
- İklim değışikliğı savaşının en önemli unsuru yenilebilir enerjidir.
- Bu yüzyıl bittiğinde Trabzon Adana, Adana da Kahire gibi olacaktır.
- Çukurova iklim değışikliğinden en çok etkilenecek bölgelerden biri olacaktır.
- Çiftçilik cazip bir meslek olmaktan çıktı, köylerde refah ve yaşam kalitesi düşüktür.
- Gıda Sanayisi standart bir üretimi yakalamak için homojen ve standart tarımsal ürünlere ihtiyaç duymaktadır.
- Ülkemizde hayvansal kaynaklı protein alım oranı düşüktür.
- Kooperatifler arası rekabet yoğun, kooperatifçilikte yasal ve mevzuatsal karmaşa mevcuttur.
- Almanya'da 2.100 tarımsal kooperatife bağılı 364 bin çiftçi yıllık 63 milyar Euro ciro üretiyor, bu ciro Almanya'nın toplam tarımsal cirosunun yaklaşık %50'sidir.
- İklim değışikliğı daha fazla doğal afet ve tarımsal ürünlerde zarara neden olacaktır.

Çözüm Önerileri

- İklim değışikliğıyle uyum çalışmaları için mutlaka paydaşların ortak bir zeminde, ortak bir stratejiyle hareket etmelidir.
- Küresel ısınmadan kaynaklanan bölgesel hava değışikliklerini ölçmek için çalışmalar yapılmalıdır.
- Kanıtı dayalı bilimsel araştırmalar başlatmalı ve bu süreç hızlandırmalıdır.
- Su kaynaklarının verimli kullanımı için makro ve mikro planlar geliştirilmelidir.
- Tarımda kullanılacak suyun depolanması için farklı ve alternatif modeller geliştirilmelidir.
- Modern tarımsal sulama teknolojileri, örneğin pivot sulama teknolojisi ile su kayıpları azaltılmalıdır.

1. Gün

- ☞ Daha fazla meteorolojik gözlem istasyonları ile hassas ölçümlerin yapılmalıdır.
- ☞ Akıllı tarım teknolojileri ile kısıtlı imkanların verimli bir şekilde kullanılmalıdır.
- ☞ Hassas tarım teknolojisi ile hem verimde ciddi artışlar sağlanabilir hem de kaynaklar verimli kullanılabilir bu konuda devlet destek mekanizmaları gözden geçirilmelidir.
- ☞ Hem üreticilerin hem de tüketicilerin gıda israfı konusunda farkındalığı artırılmalıdır.
- ☞ Havza bazlı destek sistemi ile bölgelerin yağış rejimine uygun ürünlerin üretimi desteklenmelidir.
- ☞ Çiftçilerin iklim değişikliği, su kaynaklarının verimli kullanımı ve yeni teknolojileri kullanımı konusunda eğitim programları geliştirilmelidir.
- ☞ Mevcut sulama sistemleri olan açık kanal ve kanalet sistemleri yerine yeni yapılacak sulama sistemlerinde kapalı sistemli ve basınçlı sulama yatırımlarına yer verilmelidir.
- ☞ Tarımda Biyoteknoloji kullanımı konusunda strateji geliştirilmelidir.
- ☞ Çiftçilik mutlaka prestijli bir iş dalı olarak konumlandırılmalıdır.
- ☞ Köylerdeki refah ve yaşam koşullarını düzeltecek projeler yapılmalıdır.
- ☞ Tarımsal sulamada kullanılan enerjinin tarla içi güneş enerjisi panellerinden sağlanması teşvik edilmelidir.
- ☞ Artan iklim değişikliği risklerine karşı tarım sigortalarının kapsamı genişlemeli ve devlet desteği devam etmelidir.
- ☞ Sanayicinin eline homojen ürün ulaşması için sözleşmeli tarımsal üretim modeli ile tohum seçiminden itibaren sanayici ve çiftçinin beraber çalışması sağlanmalıdır.
- ☞ Tarımsal kooperatifçilikteki mevzuat karmaşası düzeltilmeli, sadece bir yasal zemin hazırlanmalı ve kooperatifler tek bir bakanlık ile muhatap olmalıdır.
- ☞ Tarım alanlarının işletmesinin kooperatiflere devrinde ayrıcalıklar ve teşvik mekanizmaları geliştirilmelidir.
- ☞ Gıda enflasyon hesaplama yöntemleri gözden geçirilmelidir.
- ☞ Perakende gıda fiyatlarını etkileyen kalemler analiz edilmeli ve tüketiciler ile bu analizin iletişimi yapılmalıdır.

Sonuç Bildirgesi

Tespitler

- ☞ Dünyada 2 milyar insanın aşırı kilolulu ve yaklaşık 600.000 milyon insanın da obezite sorunu yaşamaktadır.
- ☞ Obeziteyi önlemeden en etkili yöntem beslenme davranışlarını değiştirmektir.
- ☞ Enerjice zengin gıdaların ucuz, besin değeri zengin olan gıdaların pahalı yeme alışkanlıklarınızı gözden geçirerek, öğünlerde neler yediğimizi, öğün arasında açlığımızı bastırmak için ne tükettiğimizi sorgulamamız ve kaydetmemiz gerekmektedir.
- ☞ Sağlığımız için mineral ve vitaminlere ihtiyaç vardır.
- ☞ Dünyadaki beslenme politikaları ve insanların alışkanlıkları değişmezse 2030'a kadar dünya nüfusunun yarısından fazlası obez olacaktır.
- ☞ Obezite karmaşık bir sorundur ve karmaşık problemler basit yollarla çözülemez.
- ☞ Obezite problemi yaşayan çocukların obezite problemi yaşayarak yetişkin olduklarını, sağlık ve sosyal bakım için harcamalarının normal kilodaki çocuklara göre 8 kat daha fazla olacaktır.
- ☞ Şekerin kendisi değil miktarı tehlikelidir.
- ☞ Sıvı kaloriler katı kalorilere göre daha kolay tüketilir.
- ☞ D vitamini, kalsiyum, çinko, B₁₂, magnezyum gibi vitamin ve minarellerin alımını düşüktür.
- ☞ Bilimsel bilgi akışının çok güçlü olması ve güncel araştırmaların yakından takip edilmesi gerekmektedir.
- ☞ Gıda, tarım ve beslenme sektörünün toplam küresel ekonomideki payı üçte bir oranından daha azdır. Ancak tüm değer zincirini düşünürsek katkısı ve etkisi çok daha fazla meyve ve sebzelerin doğal olarak içerdikleri antioksidan ve fenolik bileşikler, antioksidatif ve antimikrobiyal etkilerine bağlı olarak sağlık üzerine olumlu etkilerinden dolayı bu besin öğelerini içeren fonksiyonel gıdaların insan hayatında önemli bir rol oynamaktadır.
- ☞ Kronik hastalıkların görülme sıklığı önemli ölçüde arttı ve obezite, diyabet ve kalp-damar rahatsızlıkları artık önemli bir sağlık sorunu haline gelmiştir.
- ☞ Omega-3 eksikliğinden ötürü dünyada her bir dakikada iki kişinin hayatını kaybetmektedir.
- ☞ Omega-3 yağ asitleri hafıza ve diğer beyin fonksiyonlarının çalışmasında çok önemli bir görev üstlenmenin yanında, Alzhemier, bunama, ani kalp krizlerinin ve ani ölümlerin önlenmesinde de yardımcı olmaktadır.

- ☞ İnternette olumsuz içeriklerin hızlı yayılması çok kolaydır.
- ☞ Eksik bilgilendirme de, yanlış bilgilendirme kadar önemli bir problemdir.
- ☞ Acı, tatlı, ekşi ve tuzludan sonra beşinci tat olarak kabul edilen ve yemeklerin lezzetini artıran umumi %30 oranında sodyum tüketimini azaltabilir.

Çözüm Önerileri

- ☞ Gıda ve Beslenme sorunlarının çözümünde endüstriyle, yemek şirketleriyle ve diğer sosyal kuruluşlarla birlikte çalışılmalıdır.
- ☞ Süte D vitamini katılması, ekmeğe demir ve folik asit eklenmesi beslenme eksikliği problemlerinin çözümüne yardımcı olmaktadır.
- ☞ Bazı hastalıkların oluşum riskini azaltıcı, ve tedavi edici fizyolojik etkiye sahip gıdalara özel ilgi gösterilmelidir.
- ☞ Fonksiyonel gıdalar bulaşıcı olmayan hastalıkları önleme ve yönetmeye yardımcı olma potansiyeline sahiptir.
- ☞ Dengeli beslenme için ihtiyaç duyulan ama beslenme yetersizliği nedeniyle eksikliği oluşan besinler, gıda takviyeleriyle karşılanabilir.
- ☞ Beslenme ve sağlık beyanlarının yanlış, muğlak, yanıltıcı olmaması ve diğer gıdaların güvenliği ve beslenme yeterliliği hakkında şüphe uyandırmaması ve genel kabul gören bilimsel verilere dayanılarak hazırlanması gerekmektedir.
- ☞ Yüksek düzeyde tüketici koruması sağlamak için tüketiciye gerçekleri tam olarak bilme konusunda gerekli bilgiler verilmeli ve aynı zamanda gıda endüstrisinde eşit şartlarda rekabet ortamı sağlanmalıdır.
- ☞ Sağlıklı beslenme konusunda bütünsel bir iletişim dili kurulması gerekmektedir.
- ☞ Bilgi kirliliğinin önüne geçilmesi adına, tüm kesimlerden gelen bilgilerin; iletişim uzmanları tarafından uygun bir dil anlatımına dönüştürülerek, kamuoyuna aktarılması gerekmektedir.
- ☞ Beslenme ve sağlık beyanları yönetmeliğinde dokuz tane besin ögesi mevcuttur. AB uyum yönetmeliği çerçevesinde eksik kalan 58 tane daha sağlık beyanı uyumlaştırılmalıdır.

2. Tarım Gıda ve Beslenme Politikaları Zirvesi Konferans Programı

6 Kasım 2018 | Salı

Kayıt 08:30 - 09:30

Açılış Konuşmaları 09:30 - 10:00

Program Sunucusu: **Canan Reçber**, TRT Ana Haber Spikeri

Samet Serttaş, Gıda İçecek ve Tarım Politikaları Araştırmaları Merkezi (GIFT) Yön. Kur. Bşk.
Mustafa Aksu, Tarım ve Orman Bakanlığı Bakan Yardımcısı

Kahve Arası 10:00 - 10:15

Keynote Konuşmacı 10:15 - 11:15

Prof. Dr. Suat Irmak, Nebraska Üniversitesi

"İklim değişikliğinin su kaynakları ve tarımsal verimlilik üzerindeki olumsuz etkilerini azaltacak tarımsal politikalar geliştirmek"

Panel 1 11:15 - 12:30

Tarım Ürünleri Tedarik Zincirinde İklim Değişikliğinin Etkileri ve Geleceği Planlamak

Moderatör: **Umut Özdiç**, Bereket TV

Mutlu Doğru, Adana Çiftçiler Birliği Yönetim Kurulu Başkanı

Abdülkadir Külahcıoğlu, Türkiye Makarna Sanayicileri Derneği Başkanı

Kamil Özcan, Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği Başkanı

Ülkü Karakuş, Türkiye Yem Sanayicileri Birliği Başkanı

Öğle Yemeği 12:30 - 13:30

Panel 2 13:30 - 15:30

Türkiye'de İklim Değişikliğinin Yıkıcı Etkilerini Azaltacak Tarım Politikaları Geliştirmek

Moderatör: **Samet Serttaş**, GIFT Yönetim Kurulu Başkanı

Serhan Süzer, Eko Grup, Yönetim Kurulu Başkanı

"Tarımsal enerji ihtiyacını alternatif enerji kaynakları ile nasıl sağlayabiliriz?"

Prof. Dr. Levent Kurnaz, Boğaziçi Üniversitesi İklim Değişikliği ve Politikaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü

"Türkiye tarımı iklim değişikliğinden etkilendi mi? Gelecekte ne gibi etkiler beklemeliyiz?"

Dr. Mehmet Uğur Yıldırım, DSİ Genel Müdürlüğü, İşletme ve Bakım Dairesi Başkanı

"İklim değişimi karşısında nasıl bir sulama politikası izlenmelidir?"

Sara Marjani Zadeh, BM FAO Merkezi Asya Ofisi, Su Uzmanı

"İklim değişikliğiyle mücadelede BM FAO'nun rolü"

Yusuf Cemil Satoğlu, TARSİM Genel Müdürü

"Çiftçi bütçesinin korunmasında risk yönetim araçlarının kullanımı"

Kahve Arası 15:30 - 15:45

Panel 3 15:45 - 17:45

Maliyet Azaltıcı Önlemler ile Çiftçi Gelir ve Refahında Artış Sağlayacak Politikalar Geliştirmek

Moderatör: **Doç. Dr. Taylan Kıymaz**, Cumhurbaşkanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı Tarım Dairesi Başkanı

Annemarie Kuhns, ABD Tarım Bakanlığı Ekonomik Araştırmalar Genel Müdürlüğü

"Gıda fiyatını belirleyen bileşenler nelerdir? Gıda enflasyonu nasıl tahmin edilir?"

Neptün Soyer, Köy-Koop Genel Başkanı

"Kooperatifler, çiftçilere girdi temininde, rekabet avantajı ve ürün pazarlamada fiyat esnekliği sağlayabilir mi?"

Peter Bohlen, Almanya Ankara Büyükelçiliği Gıda ve Tarım Müsteşarı

"Tarım kooperatifleri Almanya modeli"

Coşkun Yıldırım, Tabit A.Ş. Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı

"Dijitalleşme, çiftçilerin maliyetlerini azaltmada rol oynayabilir mi?"

Erol Eşmen, Dekalb, Teknoloji Geliştirme Lideri

"Tarla tarımında yeni teknolojiler"

Gün sonu 17:45

7 Kasım 2018 | Çarşamba

Kayıt 08:30 - 09:30

Açılış Konuşmaları 09:30 - 10:00

Program Sunucusu: **Canan Reçber**, TRT Ana Haber Spikeri

Samet Serttaş, Gıda İçecek ve Tarım Politikaları Araştırmaları Merkezi (GIFT) Yön. Kur. Bşk.

Tanju Cepheci, Gıda Takviyesi ve Beslenme Derneği (GTBD) Yön. Kur. Bşk. Yrd.

Harun Seçkin, Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdür Yardımcısı

Keynote Konuşmacı 10:00 - 10:45

Prof. Dr. John P. Foreyt, Baylor College of Medicine

"Beslenmede davranış değişikliğini nasıl sağlarız?"

Kahve Arası 10:45 - 11:00

Panel 1 11:00 - 12:30

Sağlıklı Beslenme ve Aktif Yaşam İçin Politika Stratejileri Geliştirerek Obezite ve Besin Eksikliği ile Mücadele Etmek

Moderatör: **Dr. Serdar Savaş**, Nutri-Genetik ve Kişiyi Özel Tıp Derneği Başkanı

Prof. Dr. Paul Gately, Leeds Metropolitan Üniversitesi

"Egzersiz ve Obezite"

Dr. Roberta Re, Dünya Şeker Araştırmaları Organizasyonu Genel Müdürü

"Bilimin rehberliğinde, beslenmede doğrular ve doğru bilinen yanlışlar"

Prof. Dr. Gülden Pekcan, Hasan Kalyoncu Üniversitesi

"Beslenme sorunlarının önlenmesi: Besin ve beslenme politikaları"

Öğle Yemeği 12:30 - 13:30

Keynote Konuşmacı 13:30 - 14:00

Christopher Shanahan, Frost & Sullivan - Tarım ve Beslenme Global Direktörü

Mega trendler ve Türk gıda ve içecek üreticileri için öneriler

Panel 2 14:00 - 15:30

Daha İyi Beslenme İçin Gıdalarda İnovasyon

Moderatör: **Gülçin Üstün**, TRT

Prof. Dr. Muraleedharan Nair, Michigan State Üniversitesi

"Fonksiyonel gıdalar ve yaşam kalitesi"

Dr. Gert Krabichler, FoodPharma Danışmanlık Genel Müdürü

"Günlük kalori miktarını aşmadan, gerekli mikro besin öğelerinin tamamı nasıl alınır?"

Prof. Dr. Muhittin Tayfur, Türkiye Diyetisyenler Derneği Başkanı

"Beslenmenin tarihsel yolculuğundan geleceğe bakmak"

Prof. Dr. Manfred Eggersdorfer, Medical Centre Groningen Üniversitesi

"Mikro besin öğeleri ve iyi beslenme"

Kahve Arası 15:30 - 15:45

Panel 3 15:45 - 17:30

Tüketiciler ile Sağlıklı Yaşam ve Beslenme Konusunda İletişim Kurmak İçin Ürün Etiketinin Ötesine Geçen Bir Strateji Kurgulamak

Moderatör: **Gülçin Üstün**, TRT

Izabela Tanska, IGI Food Consulting

"AB sağlık ve beslenme beyanları yönetmeliğinin arka planı"

Oğuz Şahin, Ticaret Bakanlığı, Daire Başkanı

"Tüketicilere gıda ve beslenme sektöründe yenilikçi ürünleri tanıtırken nasıl bir dil kullanmalıyız?"

Daiki Ninomiya, Ajinomoto

"Yeni teknolojiler konusunda tüketicilerle nasıl bir iletişim kurulmalı?"

Nurcan Akad, Zarakol Genel Müdürü

"Sağlıklı Beslenme alışkanlıklarının kazandırılması için tüketiciler ile kurulması gereken iletişim dili"

Emel Molla, Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda Yüksek Mühendisi

"Sağlık beyanları ve etiketleme yönetmeliği tüketiciler için neler getiriyor?"

Kapanış 17:30

2nd Agriculture Food & Nutrition Policies Summit Agenda

November 6, 2018 | Tuesday

Registration 08:30 - 09:30

Opening Speeches 09:30 - 10:00

Speaker: Canan Reçber, TRT Anchorwoman

Samet Serttaş, *Chairman of Food and Agriculture Policy Research Center (GIFT)*

Mustafa Aksu, *Deputy Minister of Agriculture and Forestry*

Coffee Break 10:00 - 10:15

Keynote Speaker 10:15 - 11:15

Prof. Dr. Suat Irmak, *Nebraska University*

"Devising agricultural policies to reduce negative effects of climate change on water resources and agricultural productivity"

Panel 1 11:15 - 12:30

Effects of Climate Change on Agricultural Supply Chain and Planning the Future

Moderator: Umut Özdiş, Bereket TV

Mutlu Doğru, *Chairman of Adana Farmers Unions*

Abdülkadir Külahçıoğlu, *Chairman of Pasta Industrialists Association of Turkey*

Kamil Özcan, *Chairman of Cattle Breeders' Association of Turkey*

Ülkü Karakuş, *Chairman of Animal Feed Association of Turkey*

Lunch 12:30 - 13:30

Panel 2 13:30 - 15:30

Devising Policy Alternatives to Reduce Destructive Effects of Climate Change for Turkey

Moderator: Samet Serttaş, Chairman of GIFT

Serhan Süzer, *Eko Group, Chairman*

"How to meet agricultural energy demand with alternative energy sources?"

Prof. Dr. Levent Kurnaz, *Director of Climate Change and Policies Implementation and Research Center of Bosphorus University*

"Had Turkish agriculture affected from climate change? What do we expect from the future?"

Dr. Mehmet Uğur Yıldırım, *DG-State Water Affairs (DSİ), Head of Operation & Maintenance Department*

"How should be the irrigation policy against climate change?"

Sara Marjani Zadeh, *Water Quality Officer, UN FAO Sub-regional Office for Central Asia*

"Role of UN FAO in fighting with climate change"

Yusuf Cemil Satoğlu, *DG-TARİİM*

"Protecting farmers budget through risk management tools"

Coffee Break 15:30 - 15:45

Panel 3 15:45 - 17:45

Increasing Farmers' Prosperity And Income Through Cost-Reducing Policy Measures

Moderator: Doç. Dr. Taylan Kıymaz, Head of Agriculture Department, Presidential Strategy and Budget Unit

Annemarie Kuhns, *Economist, USDA*

"What are the components of food prices? How is food inflation forecasted?"

Neptün Soyer, *Chairman of Köy-Koop*

"Could cooperatives ensure competitiveness in input management, and price elasticity in marketing for farmers"

Peter Bohlen, *Germany Embassy, Undersecretary for Food and Agriculture*

"Co-operatives in agriculture-German Model"

Coşkun Yıldırım, *Tabit A.Ş. Deputy Chairman of the Board*

"Could digitalization help reduce costs for farmers"

Erol Eşmen, *Dekalb, Technology Development Leader*

"New Technologies in the field agriculture"

End of the Day 17:45

November 7, 2018 | Wednesday

Registration 08:30 - 09:30

Opening Speeches 09:30 - 10:00

Samet Serttaş, *Chairman of Food and Agriculture Policy Research Center (GIFT)*

Tanju Cepheli, *Deputy Chairman of Food Supplement and Nutrition Association (GTBD)*

Hasan Seçkin, *Deputy DG-Food and Control, Ministry of Agriculture and Forestry*

Keynote Speaker 10:00 - 10:45

Prof. Dr. John P. Foreyt, *Baylor College of Medicine*

"How we can change nutrition behavior?"

Coffee Break 10:45 - 11:00

Panel 1 11:00 - 12:30

Fighting With Obesity and Ill-Nutrition Through Devising Healthy Diet and Active Living Policy Strategies

Moderator: Dr. Serdar Savaş, Chairman of NUGEN (nutri-genetics) Personal Private Medicine Association

Prof. Dr. Paul Gately, *Leeds Metropolitan University*

"Physical exercise and obesity"

Dr. Roberta Re, *DG-World Sugar Research Organization*

"Truths and myths in nutrition under the guidance of science"

Prof. Dr. Gülden Pekcan, *Hasan Kalyoncu University*

"Prevention of nutrition problems: Food and nutrition policies"

Lunch 12:30 - 13:30

Keynote Speaker 13:30 - 14:00

Christopher Shanahan, *Frost & Sullivan – Global Director of Agriculture and Food*

"Mega trends and recommendations for Turkish food and beverage producers"

Panel 2 14:00 - 15:30

Innovation In Food For Better Nutrition

Moderator: Gülçin Üstün, TRT

Prof. Dr. Muraleedharan Nair, *Michigan State University*

"Functional foods and quality of life"

Dr. Gert Krabichler, *DG-FoodPharma Consulting*

"How to ensure micro-nutrients intake without exceeding daily calorie limits?"

Prof. Dr. Muhittin Tayfur, *Chairman of the Dieticians Association of Turkey*

"Looking to the future of nutrition through its historical progress"

Prof. Dr. Manfred Eggersdorfer, *Medical Centre Groningen University*

"Micro-nutrient components and better nutrition"

Coffee Break 15:30 - 15:45

Panel 3 15:45 - 17:30

Strategies Above and Beyond Labelling For Communicating with The Consumers On Healthy Living and Nutrition

Moderator: Gülçin Üstün, TRT

Izabela Tanska, *IGI Food Consulting*

"Background of the EU's health and nutrition declaration regulation"

Oğuz Şahin, *Ministry of Trade, Head of Department*

"What kind of wording should be used to customers in order to promote innovative products in the food and nutrition industry?"

Daiki Ninomiya, *Ajinomoto*

"How to communicate science and new technology to consumer"

Nurcan Akad, *DG-Zarakol*

"Communication language to be established with consumers for bringing healthy nutrition behavior"

Emel Molla, *Ministry of Agriculture and Forestry, Food Engineer msc*

"What is brought by the Circular on Health Declarations and Labelling?"

Closing 17:30

6 Kasım 2018

Swissotel Ankara

2. Tarım Gıda ve Beslenme Politikaları Zirvesinin
ilk günkü oturumlarında;

*İklim değişikliğinin su kaynakları ve tarımsal verim
üzerine etkisi*

Alternatif enerji kaynaklarının tarımda kullanımı

İklim değişikliğinin Türk tarımı üzerine etkisi

Tarımda akıllı teknoloji kullanımı

Gıda atıkları ve israf önleme ile kaynakların korunması

*Üretici maliyetlerini azaltıcı alternatif finansman
kaynaklarına çiftçilerin erişimi*

Tarımda dijitalleşme ile çiftçi maliyetlerinin azaltılması

*Girdi ve pazarlama kooperatifleri ile çiftçi refahının
artırılması*

konuları ele alındı.

6 Kasım 2018

Açılış Konuşmaları

"Tarım sektörü iklim değişikliğinden çok sert bir şekilde etkilenecek"

2.Tarım Gıda ve Beslenme Politikaları Zirvesi, Gıda, İçecek ve Tarım Politikaları Araştırmaları Merkezi Yönetim Kurulu Başkanı Samet Serttaş'ın açılış konuşmasıyla başladı. Serttaş konuşmasında, yeni başkanlık sistemiyle oluşturulan kurulların, politika oluşturma sürecinde kritik rol oynayacağını ve sivil toplum örgütlerinin de politika oluşma süreçlerine katılmasının önemini vurguladı. Ayrıca, tarımla ilgili kaynakların kısıtlı olduğunu ve tarım sektörünün bütün risklere açık bir sektör olduğunu belirten Serttaş, tarım sektörünün iklim değişikliğinden çok sert bir şekilde etkileneceğini ve bu sebepten dolayı iklim değişikliği kaynaklı veri kaybının çok ciddiye alınması gereken bir konu olduğunu belirtti.

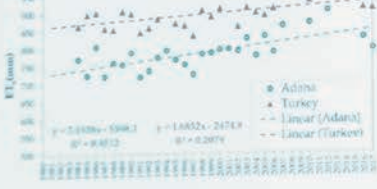
Tarım ve Orman Bakanlığı Bakan Yardımcısı Mustafa Aksu

"İlerleyen süreçlere baktığımız zaman, gıda politikası, savunma sanayisinden çok daha önemli bir politika haline gelecek"

Samet Serttaş'ın konuşmasının ardından, Tarım ve Orman Bakanlığı Bakan Yardımcısı Mustafa Aksu konuşmasına devam etti. Havza sistemli bir yönetim anlayışının öneminden bahseden Aksu, " Tarımda Milli Birlik Politikası" sürecine başlayacaklarını, havza sistemiyle birlikte, teşvik sistemleri üzerine de çalıştıklarını ve en verimli ürünü tespit ettikten sonra o ürünün takibini gerçekleştireceklerini belirtti. Gıda israfı konusuna da dikkat çeken Aksu, gıda israfıyla ilgili bir politika geliştirme sürecinde olduklarını ve bu durumu bir devlet politikası haline getirip israfın önlenmesi konusunda bir projeye başladıklarını ifade etti. Ayrıca, yapay zeka ve Tarım 4.0 uygulamalarının, tarım sektörüne adaptasyonu için de çalıştıklarını belirtti.

2.Tarım Gıda ve Beslenme Politikaları Zirvesi, Gıda, İçecek ve Tarım Politikaları Araştırmaları Merkezi Yönetim Kurulu Başkanı Samet Serttaş

Keynote Sunumu

Prof. Dr. Suat Irmak, Nebraska Üniversitesi

“İklim değişikliğinin su kaynakları ve tarımsal verimlilik üzerindeki olumsuz etkilerini azaltacak tarımsal politikalar geliştirmek”

Açılış konuşmalarının ardından **Nebraska Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Suat Irmak** “İklim değişikliğinin su kaynakları ve tarımsal verimlilik üzerindeki olumsuz etkilerini azaltacak tarımsal politikalar geliştirmek” konulu keynote sunumunu gerçekleştirdi. Dünyada sulanabilen alan ölçüsünün 326 milyon hektar olduğunu belirten Irmak, Türkiye’de 5,2 milyon hektar alanın sulanabildiğini oysa bu alanın sadece Nebraska eyaletinde 3,6 milyon hektar olduğunu kaydetti. Küresel ısınmayla beraber dünya genelinde sıcaklıkların arttığını ifade eden Irmak; “Türkiye’de sıcaklıklar artıyor. Minimum ve maksimum sıcaklık değerlerinde artış görülüyor. Ancak minimum sıcaklıkların artış hızı maksimum sıcaklığın artış hızından daha yüksek oranda. Kışın sıcaklıklar artıyor, ilkbahar erken geliyor, sonbahar gecikiyor, hayvanların göç dönemleri değişiyor. İşte bunlar dünyadaki tüm canlıların yaşamlarını sürdürmeleri için zorunlu olan gıda, su ve çevre vb. temel yaşam kaynaklarını tehdit etmektedir”

şeklinde konuştu. Küresel ısınmanın dünyada her bölgeyi aynı derecede etkilemeyeceğini de ifade eden Irmak, sıcaklık artışının yüksek enlemlerde daha etkili olacağını altını çizdi. Bu nedenle küresel ısınmadan kaynaklanan bölgesel hava değişikliklerini ölçmek için çalışmalar yapılması gerektiğini, bu şekilde iklim değişikliklerinin tarım ve doğal kaynaklar üzerindeki etkisini azaltacak daha iyi stratejiler geliştirilebileceğini belirtti. “Kanıta dayalı bilimsel araştırmalar başlatmalı ve bu süreci hızlandırmalıyız. Bu araştırma verileri ile beraber iklim koşullarındaki potansiyel değişiklikleri daha yakından incelemeliyiz. Ayrıca, iklim değişikliğinin olumsuz etkilerini azaltabilecek etkili tarım uygulamaları araştırılmalı, gösterilmeli ve bu stratejilerin üretim alanlarında kullanılmasını sağlamak için eğitim programları geliştirilmeliyiz. Bu son derece zor gibi gözükse de imkânsız değildir.”

Modern sulama teknolojilerine de dikkat çeken Irmak, Pivot teknolojisinin tarımsal sulama alanında dünyanın en gelişmiş sistemlerinden biri olduğunu altını çizdi. Sistemin; az su kullanması, işçilik giderinin minimum seviyede tutması, toprağa dokunulmaması, erozyonun en az seviyeye indirilmesi, toprakta var olan organik materyallere zarar vermemesi ve aşırı su kullanımından kaynaklanan çoraklaşmanın önlenmesi gibi faydalarının bulunduğunu ifade etti. Pivot teknolojisinin yanı sıra, değişken oranlı sulama sistemi ve uzaktan algılama teknolojilerinden de bahseden Irmak, bu teknolojilerin kullanılmasıyla, tarlanın bütününe yapılan alışılmış sabit düzeyli uygulama yöntemleri yerine, çok daha küçük kısımlarına ait toprak ve bitki özelliklerinin (toprak nemi, topraktaki bitki besin elementlerinin düzeyi, toprak bünyesi, ürün koşulları, verim, vb.) belirlenmesi sayesinde değişken düzeyli uygulamayı esas alan (her bir kısma kendi gereksinimi kadar gübre veya ilaç uygulanması, farklı derinlikte toprak işleme, farklı normlarda ekim, farklı düzeylerde sulama ve drenaj) ve bütün bunların sonucu olarak daha ekonomik ve çevreye duyarlı üretimi hedefleyen bir yöntem olduğunu ve Türkiye’nin de bu teknolojilerden yararlanmasını gerektiğinin altını çizdi. Öte yandan, yaşam boyu eğitim anlayışı ile çiftçiler, gıda üreticileri, devlet kurumları ve diğer tüm paydaşlar güncel trendler ve gelişen teknoloji konusunda bilinçlendirilmezse, teknolojinin gelişiminin ve bilimsel araştırmaların faydalı olmayacağını vurgusunu yapıp, “Toplum olarak el birliğiyle bunlarla mücadele etmeliyiz” dedi.

Panel 1

“Tarım Ürünleri Tedarik Zincirinde İklim Değişikliğinin Etkileri ve Geleceği Planlamak”

Moderatör: **Umut Özdil**, Bereket TV

Mutlu Doğru, Adana Çiftçiler Birliği Yönetim Kurulu Başkanı

Abdülkadir Külahçioğlu, Türkiye Makarna Sanayicileri Derneği Başkanı

Kamil Özcan, Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği Başkanı

Ülkü Karakuş, Türkiye Yem Sanayicileri Birliği Başkanı

Keynote konuşmasının ardından ilk panel oturumuna geçilirken, panelin moderatörlüğünü **Bereket TV'den Umut Özdil** yürüttü. İlk panelde, Tarım ürünleri tedarik sürecinde iklim değişikliğinin etkileri ve geleceği planlamak konusuna değinildi.

“Susuz bir tarım düşünülemez”

Adana Çiftçiler Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Mutlu Doğru, Çukurova'nın iklim değişikliğinden en çok etkilenecek bölgelerden biri olacağını söyledi. Bu bağlamda tatlı su kaynaklarının azalacağını ifade ederek, bu durumun tarım ekonomisini oldukça olumsuz etkileyeceğini belirtti. “Tarımın sürdürülebilirliği için kamuya ihtiyaç var. Bu konuda kamunun etkili olması gerekiyor” ifadelerini kullandı. Narenciye'nin %80 i, buğdayın %15 i, pamuğun %40 ı, soyanın %87 si, yer fıstığının %92 si ve dünyanın en kaliteli mısırının %38 ine öncülük eden Çukurova bölgesi için gerekli tedbirlerin alınmasının gerekliliğini vurguladı. Mevcut su kaynaklarının da dikkatli kullanılmasının ne kadar önemli olduğunu altını çizen Doğru, mevcut sulama sistemleri olan açık kanal ve kanalet sistemlerinin suyun buharlaşmasına neden olduğunu ve bu sebeple devletin yeni yapılacak sulama sistemlerinde kapalı sistemli ve basınçlı sulama yatırımlarına yönelmesinin faydalı olacağını belirtti.

“İklim değişikliğinin etkilerini değerlendirebilecek ve buna yönelik önlem alabilecek çiftçi yok”

Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği Başkanı Kamil Özcan, köylerdeki yaşam kalitesinin düşmesi ve şehirlerdeki yaşam kalitesinin artmasının, köylerin boşalmasına sebep olduğunu belirtirken, köylerde yaşayan çiftçilerin üretim yapamayacak hale geldiklerini ve üretim yapabilseler dahi yeterli ücret alamadıklarından için çiftçilerin şehirlere gitme arzusunda olduğunu ifade etti. Bunun dışında, hayvan proteini tüketimi noktasında, Türkiye'nin Avrupa ortalamasının altında olduğunu belirten Özcan, Türkiye'nin alım gücüne göre dünyada etin en pahalı olduğu ülkelerden biri haline geldiğini ve sürekli artan nüfusa rağmen hayvan sayısının azalmasından dolayı, et tedarik sürecinde dışa bağımlı olduğunu vurguladı. Bu noktada et tüketimindeki dışa bağımlılığı önlemek ve Türkiye'nin kendi kendine yetebilen bir ülke olmasını sağlamak için çalışılması gerektiğini belirtti.

Adana Çiftçiler Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Mutlu Doğru

Türkiye Damazlık Sığır Yetiştiricileri Birliği Başkanı Kamil Özcan

“İklim değişikliğine uyum sağlayabilmek için mutlaka paydaşların ortak bir zeminde, ortak bir stratejiyle hareket etmesi lazım”

Türkiye Makarna Sanayicileri Derneği Başkanı Abdülkadir Külahçioğlu, gıda güvencesinin en önemli etmenlerinden bir tanesinin verimli ve kaliteli tarım olduğunu belirterek, üretilen ürünlerin kalitesi ve verimliliğinin uluslararası ticaretin de önünü açacağını belirterek sözlerine şöyle devam etti: “Türkiye’deki tarımın %80 i susuz arazilerde yapılıyor. Bu sebeple yağışlar önemli. Nüfusu besleyecek sürdürülebilir uygulamaları mutlaka hayata geçirmemiz gerekiyor. Sanayicilerin hem tüketicilere uygun üretim gerçekleştirmesi hem de üretimde yurtdışı piyasalarıyla rekabet edebilir durumda olması için dengeli bir fiyat politikası oluşturulması lazım. Bu noktada, Toprak Mahsulleri Ofisi ve Tarım ve Orman Bakanlığı’nın fiyat belirlemede önemli rol oynayacağını düşünüyorum.” İklim değişikliğiyle uyum çalışmaları için mutlaka paydaşların ortak bir zeminde, ortak bir stratejiyle hareket edilebilir durumda olması gerektiğini de ifade eden Külahçioğlu, “bu çalışmaların arttırılması ve buna yönelik stratejilerin geliştirilmesi lazım” dedi.

Türkiye Makarna Sanayicileri Derneği Başkanı Abdülkadir Külahçioğlu

Makarna sektörünün eksiklikleri konusunda da değerlendirmeler yapan Külahçioğlu, ürün girdilerinin aynı kalitede olması gerekirken böyle olmadığını, çiftçinin ürettiği ürünün ellerine homojen olarak ulaşmadığını ve bu nedenle fiyat, kalite ve dengeleme yapmak konusunda sorun yaşadıklarını belirtti. Bu noktada, ürünün tohum bazlı fabrikalara homojen olarak gelip işlenmesi ve çiftçilerin de kaliteli üretilere ve tohumlara yönlendirilmesinin gerekliliğinin altını çizdi.

Türkiye Yem Sanayicileri Birliği Başkanı Ülkü Karakuş

“Toprak Mahsulleri Ofisi(TMO) Merkez Bankamız kadar önemli bir kurumdur”

Türkiye Yem Sanayicileri Birliği Başkanı Ülkü Karakuş, Türkiye’nin 1983’te serbest ekonomi modeline geçtiğini belirterek, söz konusu durumla ilgili hükümetin kafa karışıklığı yaşadığına dikkat çekti. Bu durumun TMO’nun iradesinin dışında bir karar kıldığını ve bu sebeple, bir karmaşa yarattığını ifade eden Karakuş, devlet öncülüğünde kararların alınıp uygulaması gerektiğini belirtti. TMO’nun, Merkez Bankası kadar önemli bir kurum olduğunun altına çizerek, havza bazlı modelin Türkiye için yararlı olacağını ifade etti. Ayrıca, “Türkiye’nin tarım alanlarında bilimsel teknikleri kullanması gerekiyor. Sulama bilinçli yapılmalı ve biyoteknolojiye geçmelidir” şeklinde konuştu.

Panel 2

“Türkiye’de İklim Değişikliğinin Yıkıcı Etkilerini Azaltacak Tarım Politikaları Geliştirmek”

Moderatör: **Samet Serttaş**, GIFT Yönetim Kurulu Başkanı

Serhan Süzer, Eko Grup, Yönetim Kurulu Başkanı

“Tarımsal enerji ihtiyacını alternatif enerji kaynakları ile nasıl sağlayabiliriz?”

Prof. Dr. Levent Kurnaz, Boğaziçi Üniversitesi İklim Değişikliği ve Politikaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü

“Türkiye tarımı iklim değişikliğinden etkilendi mi? Gelecekte ne gibi etkiler beklemeliyiz?”

Dr. Mehmet Uğur Yıldırım, DSİ Genel Müdürlüğü, İşletme ve Bakım Dairesi Başkanı

“İklim değişimi karşısında nasıl bir sulama politikası izlenmelidir?”

Sara Marjani Zadeh, BM FAO Merkezi Asya Ofisi, Su Uzmanı

“İklim değişikliğiyle mücadelede BM FAO’nun rolü”

Yusuf Cemil Satoğlu, TARSİM Genel Müdürü

“Çiftçi bütçesinin korunmasında risk yönetim araçlarının kullanımı”

Moderatörlüğünü **GİFT Yönetim Kurulu Başkanı Samet Serttaş**’ın üstlendiği 2. Panel oturumunda, Türkiye’de iklim değişikliğinin yıkıcı etkilerini azaltmak, tarım politikaları geliştirmek ve çiftçilerin refahını arttırmak konularına değinildi.

“Yenilenebilir enerji iklim değişikliğiyle mücadelenin en büyük aracıdır”

Eko Grup Yönetim Kurulu Başkanı Serhan Süzer, “tarımsal enerji ihtiyacını yenilenebilir enerji kaynakları ile nasıl sağlayabiliriz” konusuna değindi. İklim değişikliği savaşının en önemli unsurunun yenilenebilir enerji olduğunu belirten Süzer, Eko Grup olarak enerji bağımsızlığı için %100 yerli güneş paneli üzerine çalıştıklarını ifade etti. Tarım ve yenilenebilir enerji ile ilgili insanların önyargıları olduğunu ancak bunların birbirlerini tamamladıklarının altını çizdi.

Ayrıca sektörde tarım yapılan yerin üzerine güneş paneli konulmamasının yine yanlış bir kanı olduğuna değinen Süzer, mevzuata uygun bir şekilde düzenlenirse çiftliğin elektrik ihtiyacının yenilenebilir enerjiden rahatlıkla karşı-

Eko Grup Yönetim Kurulu Başkanı Serhan Süzer

lanabileceğini belirtti. Konuşmasına Fraunhofer Enstitüsü’nden örnekler vererek devam etti: “Fraunhofer Enstitüsü tarım ürünlerini 3’e ayırmış. Güneşi seven ürünler, yarı seven ürünler ve sevmeyen ürünler olarak. Yarı seven ve sevmeyen ürünlerde verimliliği artırmak adına güneş paneli koyarak alt taraf için de güneş sızmasını sağlayabiliyorsunuz.”

Konuşmasına Türkiye’de yenilenebilir enerji kaynaklarının gelişmeye açık olmasından bahsederek devam eden Süzer “Elimizde büyük fırsat var. Doğanın nimetlerinden teknolojiyle faydalanabiliriz. Eğitim çok önemli, çiftçilerimize neler kullanabileceklerini bir şekilde anlatmalıyız.

Boğaziçi Üniversitesi İklim Değişikliği ve Politikaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü Prof. Dr. Levent Kurnaz

Herkesin devrede olması lazım. Bankalar bu noktada çok kritik. Şube bazında birebir bu teknolojileri kullanıma açık hale getirebilecek bireysel krediler çıkarması önem arz ediyor.” değerlendirmelerinde bulundu.

“Bu yüzyıl bittiğinde Trabzon Adana gibi, Adana’da Kahire gibi olacak”

Boğaziçi Üniversitesi İklim Değişikliği ve Politikaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü Prof. Dr. Levent Kurnaz konuşmasına, “Bu yüzyıl bittiğinde Trabzon Adana gibi, Adana’da Kahire gibi olacak” cümlesiyle başladı. 100 yılın sonunda içinde yaşadığımız bölgede yağış miktarının %30 azalacağını ifade ederek, iklim değişikliğinin getirdiklerine uyum sağlanması gerektiğini ve bunun için de bir numaranın tarım ve ona bağlı olarak da su kullanımını olduğunu vurguladı.

“DSİ’nin Tarım ve Orman Bakanlığı’na bağlanması çok isabetli bir karar olduğunu düşünüyoruz”

DSİ Genel Müdürlüğü İşletme ve Bakım Dairesi Başkanı Dr. Mehmet Uğur Yıldırım, “iklim değişimi karşısında nasıl bir sulama politikası izlenmesine” dair değerlendirmelerde bulundu. Küresel ısınma neticesinde, yağış düzensizliklerinin taşkınlar ve kuraklık şeklinde kendisini gösterdiğini ifade eden Yıldırım, DSİ olarak bu durumun tam merkezinde olan bir kurum olduklarını ifade etti ve

sözlerine şöyle sürdürdü: “Türkiye’de ortalama yağışların %40’ı kış mevsiminde, %26’sı ilkbahar mevsiminde, %24’ü sonbahar mevsiminde ve %10’u yaz mevsiminde olmaktadır. Bu durumda, kuraklığa bağlı alınacak tedbirlerin başında suyun depolanması gelmektedir. Böylelikle, boşa akan sonbahar ve kış yağışlarını, yazın ihtiyacın artmış olduğu yerlerde kullanma imkanımız olacaktır.” Bunun dışında aldıkları diğer önlemlerin havzalar arası su transferi, ağaçlandırma, sulak alanların arttırılması, taşkın kontrol tesislerinin sayısının arttırılması, şehir içme suyu şebekelerindeki kayıpların azaltılması, atık suların arıtılarak tekrar sulamada kullanılması olduğunu belirtti.

DSİ olarak su kaynaklarının yeterli olmadığı yerlerde, su tüketimi fazla olan ürünlerin ekimine bir kısıtlama getirilmesi gerektiğini ifade eden Yıldırım, DSİ’nin Tarım ve Orman Bakanlığı’na bağlanmasının kendileri için bir fırsat olduğunu ve su ihtiyacına göre ürün yetiştirme politikasının gerekliliğinin altını çizdi. DSİ Genel Müdürlüğü’nün borulu şebeke sistemlerine devam ederek, kapalı şebeke oranını 2023 yılında %48 seviyesine ulaştırmayı hedeflediklerini de bildirdi.

TARSİM Genel Müdürü Yusuf Cemil Satoğlu

“Tarım ekonomisinin sürdürülebilir olması için, mutlaka tarım sigortası yaptırılmalı”

TARSİM Genel Müdürü Yusuf Cemil Satoğlu, çiftçi bütçesinin korunmasında risk yönetim araçlarının kullanımıyla ilgili bilgiler verdi. Davos zirvesindeki ekim raporunu paylaşan Satoğlu, 2018’e bakıldığında 10 yıl içinde olma olasılığı en yüksek risklerin, ilk beşi arasından üç tanesinin, doğrudan ya da dolaylı olarak iklim değişikliğiyle ilgili olacağını belirtti. İklim değişikliğinin Türkiye’de beklenen etkilerinin, özellikle Güneydoğu, Akdeniz ve Ege Bölge-

DSİ Genel Müdürlüğü Daire Başkanı Dr. Mehmet Uğur Yıldırım

lerinde hava sıcaklığının 4-7°C lik artışlar, Türkiye geneli toplam yağış miktarında 250-300 mm'ye varan azalmalar, kısa süreli ani yağış ve dolu olaylarındaki artışlar şeklinde kendini göstereceğini ifade etti.

Tarımda risk yönetiminde çiftçinin rolüyle ilgili de görüşlerini bildiren Satıroğlu, tarım ekonomisinin sürdürülebilir olması için, tarım sigortalarının önemini vurguladı. Tarım sigortalarında, Türkiye modelinin örnek bir model olduğunu da belirten Satıroğlu, tarım sigortasının devlet desteği olmadan yapılmasının mümkün olmadığını da altını çizdi ve sözlerine şöyle devam etti: "Tarım sigortacılığında prim desteği, prim-hasar desteği ve hasar desteği şeklinde yapılıyor. Türkiye'de prim-hasar desteği modeli söz konusu. Prim-hasar desteği modelinde devlet hem üreticinin ödeyeceği primin büyük bir bölümünü karşılıyor hem de bu sistemden doğacak katastrofik bir risk hasarı doğması durumunda garantörlüğünü üstleniyor" Bunun dışında çiftçi kayıt sisteminin de bu sistemin olmazsa olmazı olduğunu dile getiren Satıroğlu, devlet desteğinden yararlanılabilmesi için önce üreticinin kaydının yaptırması gerektiğinin de altını çizdi.

"İklim değişiyor, dolayısıyla tarım ve gıda da değişiyor"

Birleşmiş Milletler FAO Merkezi Asya Ofisi, Su uzmanı Sara Marjani Zadeh, iklim değişikliğiyle ilgili mücadelede FAO'nun rolünden bahsetti. Zadeh, FAO olarak gerek gelişmiş ve gerekse gelişmekte olan ülkelerde açlıkla mücadele ve yoksulluğun önlenmesi hususlarında uluslararası çalışmalar yürüttüklerini ve bunun yanı sıra gelişmekte olan ülkelerin doğal kaynaklarını korumak suretiyle tarımsal kapasitelerini yükseltmek, ormancılık ve gıda

Birleşmiş Milletler FAO Merkezi Asya Ofisi, Su uzmanı Sara Marjani Zadeh

güvenliğini temin etmek ve sürdürülebilirliğini sağlamak için çalıştıklarını belirtti.

Zadeh, FAO'nun iklim değişikliğiyle ilgili programlarından da bahsederek, 2030 gündeminin ve Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin ayrılmaz bir parçası olarak, geniş bir yelpazeye yayılan araştırma temelli ve uygulamalı program ve projeler aracılığıyla iklim değişikliğinin etkilerini azaltmaya yönelik politikalar geliştirdiklerini ifade etti. Türkiye'nin de içinde bulunduğu Orta Asya bölgesindeki ana sorunları değerlendiren Zadeh, suyun az olması, buna karşılık su talebinin artması ve toprağın giderek bozulması başlıklarıyla ilgi de özetlemelerde bulundu. FAO'nun küresel iklim değişikliği ile ilgili yeni sloganının ise; "İklim değişiyor, dolayısıyla tarım ve gıda da değişiyor" olduğunu söyledi.

Panel 3

Maliyet Azaltıcı Önlemler ile Çiftçi Gelir ve Refahında Artış Sağlayacak Politikalar Geliştirmek

*Moderatör: Doç. Dr. Taylan Kıymaz, Cumhurbaşkanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı
Tarım Dairesi Başkanı*

Annemarie Kuhns, ABD Tarım Bakanlığı Ekonomik Araştırmalar Genel Müdürlüğü
Gıda fiyatını belirleyen bileşenler nelerdir? Gıda enflasyonu nasıl tahmin edilir?

Neptün Soyer, Köy-Koop Genel Başkanı

Kooperatifler, çiftçilere girdi temininde, rekabet avantajı ve ürün pazarlamada fiyat esnekliği sağlayabilir mi?

Peter Bohlen, Almanya Ankara Büyükelçiliği Gıda ve Tarım Müsteşarı
Tarım kooperatifleri Almanya modeli

Coşkun Yıldırım, Tabit A.Ş. Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı
Dijitalleşme, çiftçilerin maliyetlerini azaltmada rol oynayabilir mi?

Erol Eşmen, Dekalb, Teknoloji Geliştirme Lideri
Tarla tarımında yeni teknolojiler

Moderatörlüğünü Cumhurbaşkanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı Tarım Dairesi Başkanı Doç.Dr. Taylan Kıymaz'ın üstlendiği ilk günün son oturumunda, maliyet azaltıcı önlemler ile çiftçi gelir ve refahında artış sağlayacak politikalar geliştirmek konularına değinildi.

"Gıda tedarik zincirini temsil eden verileri seçin"

ABD Tarım Bakanlığına bağlı olarak çalışan Annemarie Kuhns, mevcut gıda fiyatları ve enflasyon tahminlerinin; çiftçiler, gıda işleyicileri, toptancılar ve perakendeciler için yararlı bilgiler sağladığını belirtti. ABD'de gıda fiyatını

belirleyen bileşenler ve gıda enflasyonu tahmin yöntemleri ile ilgili de değerlendirmelerde bulundu. ABD gıda fiyat enflasyonunun tüketici fiyat endeksiyle hesaplandığını, ilk adımda bir temel yıl seçildiğini, ikinci adımda bir sepet ürünün seçildiğini ve son aşamada ise fiyatların aynı sepet içinde toplandığını söyledi. Kuhns, gıdanın, ABD'de hanehalkı harcamaları içerisinde konut ve ulaşım ile birlikte üç büyük harcama kalemi arasında yer aldığını da kaydetti. Gelecek dönemlerdeki gıda enflasyonun nasıl tahmin edildiği konusuna odaklanarak sunumuna devam eden Kuhns bazı önerilerde bulundu: "Gıda tedarik zincirini temsil eden verileri seçin. Perakende gıda fiyatlarını etkileyen çeşitli faktörleri ve gecikme koşulları

Annemarie Kuhns, ABD Tarım Bakanlığı Ekonomik Araştırmalar Genel Müdürlüğü

Köy-Koop Genel Başkanı Neptün Soyer

nı açıklayan otoregresif bir analiz kullanın. Böylelikle tahmini modellerin gelişimine katkıda bulunulabilir.”

“Biz birbiriyle güç birliği yapacak yapılarız, birleşme istiyoruz çünkü bu ülkenin geleceğine inanıyoruz”

Köy-Koop Genel Başkanı Neptün Soyer, “kooperatifler çiftçilere girdi temininde, rekabet avantajı ve ürün pazarlamada fiyat esnekliği sağlayabilir mi” konusu ile ilgili değerlendirmelerde bulundu. Ekonomik kalkınma noktasında en eski tarımsal kalkınma kooperatifi olduklarını ifade eden Soyer, çeşitli sınıflandırmalara göre üç ayrı bakanlıkla muhatap olduklarını ve üç ayrı yasaları olduğunu söyledi. Bu noktada güçlerinin azaldığını ve sınırlamalara maruz kaldıklarını belirterek, bu konuyla ilgili gerekli düzenlemelerin yapılması gerektiğinin de altını çizdi. Yatay örgütlenmede çoğaldıklarını ama üretime gelindiği zaman herkes kendi menfaatini düşündüğü için ekonomik anlamda bir yol kaydedemediklerini belirten Soyer, uygulanabilirliği ele alındığında, kooperatifçilerin teşvik edilmesi ve tarım alanlarının kooperatiflere devredilmesinin daha makul olacağı değerlendirmesinde bulundu ve sözlerini şöyle sürdürdü: “Avrupa’da tarım üretiminden yüksek destek alabilmek ve çiftçinin çıkarlarının korunabilmesi için kooperatiflere başvurulmaktadır ve hatta bu bir zorunluluktur. Buradaki amaç sadece çiftçiler arasında işbirliğinin sağlanmasıyla, üretimin güçlendirilmesi değil; ulusal boyutta bir çıkar beklentisidir” dedi. Kooperatiflerin arası rekabetin önüne geçilmesi gerektiğini belirten Soyer, “Biz birbiriyle güç birliği yapacak yapılarız, birleşme istiyoruz çünkü bu ülkenin geleceğine inanıyoruz.” dedi.

“Tarımsal üretimde nicelik ve nitelik artışı için kooperatifler önemli bir rol oynuyor”

Almanya Ankara Büyükelçiliği Gıda ve Tarım Müsteşarı Peter Bohlen, tarım kooperatiflerinde Almanya modelini gösterdiği sunumunda, Almanya’da 2.100 tarımsal kooperatife bağlı 364 bin çiftçi bulunduğunu ifade etti. Bu 2.100 kooperatifin yıllık cirosunun 63 milyar Euro olduğunu söyleyen Bohlen, bu cironun Almanya’nın toplam tarımsal cirosunun yaklaşık %50’si anlamına geldiğine dikkat çekti. Tarımsal üretimde nicelik ve nitelik artışı için kooperatiflerin önemli bir rol oynadığına işaret eden Bohlen, “daha yüksek fiyatın daha yüksek kaliteye olan etkileri, izin verilen yıllık düşüşün etkisinden daha yüksek olmalıdır” dedi. Homojen ürünlerin verimli bir şekilde elde edilmesinin de önemli olduğunun altına çizen Bohlen, kalite, güvenlik ve denetimin en öncelikli konuları olduğunu, bu nedenle, Almanya kooperatif kökenli markalı ürünlerin, hem yurtiçinde hem de yurtdışında ticari ortaklar ve tüketiciler tarafından çok değerli olduğunu belirtti.

Almanya Ankara Büyükelçiliği Gıda ve Tarım Müsteşarı Peter Bohlen

“Çiftçiliği önce prestijli bir hale getirmemiz lazım”

Tabit A.Ş Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Coşkun Yıldırım, “dijitalleşme çiftçilerin maliyetlerini azaltabilir mi” konusu hakkında fikirlerini paylaştı. Tabit Kurucu ortaklarından olan Tülin Akın ile beraber ürünlerini satamayan köylüler için bir internet sitesi oluşturarak ürünlerini satmak konusunda yardımcı olmak istediklerini ifade eden Yıldırım, 12.000 köy ziyaret ettikleri halde hiçbir değişim kaydedemediklerini vurguladı. Yakın zamanda, çiftçilerin neden çiftçilik yaptıklarına dair anket çalışması gerçekleş-

tirdiklerini de belirten Yıldırım, çıkan sonucun %99'unun 'yapacağım başka bir iş yok' cümlesi olduğunu söyledi. Bu noktada yıllardır köyleri dolaşarak çiftçinin yaşadığı sorunları yerinde tespit edip, çiftçilerin iletişim araçlarını kullanarak tarımsal faaliyetleri gerçekleştirebilecekleri hususunda gerekli bilgi ve finansal desteğe ulaşabilmesini sağlayacak çözümler geliştirdikleri halde, çözüm getirmenin faydasının olmadığını dile getirdi. Bu sebeple, 2012 yılında Vodafone Akıllı Köy Projesi'ni hayata geçirip,

Dekalb Teknoloji Geliştirme Lideri Erol Eşmen, 'tarla tarımında yeni teknolojiler' konulu sunumunu gerçekleştirdi. Amaçlarının, yetiştiricilerin mümkün olduğu kadar çok verim alabilmeleri ve bunları da sağlıklı bir şekilde devam ettirebilmeleri olduğunu belirtti. Hassas tarımın önemli olduğunun altını çizen Eşmen, hassas tarımın en önemli özelliği olarak; uygun ürününün, uygun tarlalarda, uygun zamanda ve uygun miktarda ekilmesinin sağlanması olduğunu ifade etti. Her bir lokasyon için 100-150 dekar büyüklüğe sahip ekim arazilerinde hassas tarım uygulamaları gerçekleştirdiklerini ve bu sayede hem yeni tohum çeşitlerinin seçimi için ideal ortamın oluşturulduğu, hem de agro teknik denemeler ile tarımda kullanılmaya başlanan ve başlayacak olan yeni teknolojileri test etme fırsatı yakaladıklarının altını çizdi.

Tabit A.Ş. Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Coşkun Yıldırım

kırsal hayatın her aşamasında çiftçilerin yaşadığı sorunların önüne geçecek ve dijital dönüşümü başlatmak için kalıcı örnek teşkil edecek bir platform oluşturduklarını belirtti.

Bunların dışında, makro politikalardan önce, bu politikaları uygulayacak çiftçinin pozisyonunu bilmeden, pozisyonlama yapmanın mümkün olmayacağını ifade eden Yıldırım, köyde çiftçi gibi yaşayarak, çiftçi gibi çalışarak ve en önemlisi çiftçi gibi hissederek teknoloji geliştirdiklerinin altını çizdi ve "çiftçiliği önce prestijli bir hale getirmemiz lazım" dedi.

"Amacımız, yetiştiricilerin mümkün olduğu kadar çok verim alabilmeleri ve bunu da sağlıklı bir şekilde devam ettirebilmeleri"

Dijital tarım araçlarından biri olan Climate FieldView sistemine de değinen Eşmen, yetiştiricilerin karlılığını arttırmak amacıyla bu sistemi kullandıklarını ifade ederek sözlerine şöyle devam etti: "Çiftçilere kapsamlı ve bağlantılı bir dijital araçlar paketi sunan, çiftçilere alanlarını daha iyi anlamalarını sağlayan, verimi optimize etmek, verimliliği en üst düzeye çıkarmak ve riski azaltmak için daha bilinçli bir şekilde kararları verebilmelerini sağlayan bir sistemdir"

Dekalb Teknoloji Geliştirme Lideri Erol Eşmen

7 Kasım 2018

Swissotel Ankara

2. Tarım Gıda ve Beslenme Politikaları Zirvesinin
ikinci günkü oturumlarında;

*Beslenme ve Sağlık politikalarının oluşturulmasında
bütüncül yaklaşım*

*Obezite ile mücadele programlarında kamu, iş dünyası
ve akademi işbirliği*

Beslenme davranışlarını şekillendiren parametreler

Beslenme davranışları değişebilir mi?

Beslenmede gerçekler ve efsaneler

Sağlıklı yaşam, spor ve beslenme

Dengeli ve yeterli beslenme sorunu

Gıda etiketleri ve sağlık beyanları

Tüketicilerin gıda ve beslenme alışkanlıkları

Fonksiyonel gıdalar ve sağlıklı yaşam

Yaş gruplarına göre beslenme

Gıda ve beslenmede inovasyon ve reformülasyon

Gıda reklamları ve tüketiciler

konuları ele alındı.

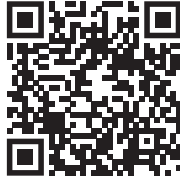

7 Kasım 2018

Açılış Konuşmaları

"Tarım sektörü iklim değişikliğinden çok sert bir şekilde etkilenecek"

2. Tarım Gıda ve Beslenme Politikaları Zirvesi'nin 2. gününde gıda, beslenme ve sağlıklı yaşam politikaları üzerine konuşuldu. Açılış Konuşmasında Gıda İçecek ve Tarım Politikaları Araştırmaları Merkezi (GİFT) Yönetim Kurulu Başkanı Samet Serttaş, Gıda Takviyesi ve Beslenme Derneği (GTBD) Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Tanju Cepheli ve Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü Genel Müdür Yardımcısı Harun Seçkin yer aldı.

Gıda, İçecek ve Tarım Politikaları Araştırma Merkezi (GİFT) Yönetim Kurulu Başkanı Samet Serttaş, beslenme davranışlarını değiştirmenin çok önemli olduğunu altını çizerek, gıda ve beslenme endüstrisinin el ele verip beslenme davranışını değiştirmeye yönelik önemli adımlar atabileceğini ifade etti. Bunun yanı sıra, şehirlerde yaşayan insanların eski kadim yemek kültürünü sürdürmediklerini ve bu kültürün kaybolmaya başladığını ayrıca, enerjice zengin gıdaların ucuzken, besin değeri zengin olan gıdaların çok pahalı olduğunu ve topluma besin öğelerince zengin ve fiyat olarak makul gıdaları sunulması gerektiğini de belirtti.

Serttaş'ın konuşmasının ardından **Gıda Takviyesi ve Beslenme Derneği (GTBD) Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Tanju Cepheli** söz aldı ve sözlerine şöyle devam etti:

Gıda, İçecek ve Tarım Politikaları Araştırma Merkezi (GİFT) Yönetim Kurulu Başkanı Samet Serttaş

"Sağlığımız için mineral ve vitaminlere ihtiyaç var. Bu doğadaki yiyeceklerde de var. Ancak, yaşam koşullarında bunları tüketmek zorlaştığından dolayı burada takviye edici gıdalar devreye giriyor. Doğal beslenmenin yerini almamakla birlikte, sağlıklı yaşama destek sağlıyor" değerlendirmesinde bulundu.

Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdür Yardımcısı Harun Seçkin, tarım sektörünün yaşadığımız yüzyılın en stratejik sektörü olduğunu ve dünyada güvenilir gıda temininin zorlaşmasından ötürü sürdürülebilir ve güvenilir gıda üretimi sağlamanın önemli olduğunu altını çizdi. Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü olarak, "Risk esaslı denetim" gerçekleştirdiklerini ifade eden Seçkin, gıdalarda kalıntı analizi yaptıklarını ve "En iyi denetçi tüketicidir" politikası ile Alo 174 gıda hattını kurduklarını ifade etti.

Gıda Takviyesi ve Beslenme Derneği (GTBD) Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Tanju Cepheli

Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdür Yardımcısı Harun Seçkin

mineral-vitamin

fonksiyonel gıda

Obezite

Keynote Sunumu

Prof. Dr. John P. Foreyt, Baylor College of Medicine

"Beslenmede davranış değişikliğini nasıl sağlarız?"

Açılış konuşmalarının ardından, **Baylor College of Medicine'den Prof. Dr. John. P. Foreyt**, keynote konuşmacı olarak beslenme davranış değişikliğiyle ilgili sunumunu gerçekleştirdi. Foreyt, sağlıklı beslenme ve sporun dünya çapında yükselen trendler olmasına rağmen, dünyada 2 milyar insanın aşırı kilolu olduğunu ve yaklaşık 600.000 milyon insanın da obezite sorunu yaşadıklarını ifade etti. Yoğun iş temposu, şehir hayatı, stres ve çevremizi saran yüksek kalorili gıdalar ve bunun yanında yemek hazırlayacak vakit bulamamanın günümüzün en büyük sorun-

larından biri olduğunu belirten Foreyt, "Dünyadaki beslenme politikaları ve insanların alışkanlıkları değişmezse 2030'a kadar dünya nüfusunun yarısından fazlası obez olacak" dedi.

"Türkiye'de ve tüm dünyada bütün sistemle beraber çalışmaya ihtiyacımız var."

Foreyt, daha iyi beslenebilmek, fiziksel aktivite sıklığımızı artırmak ve bu alışkanlıklarımızı sürdürebilmek için dört temel stratejiye ihtiyacımız olduğunu belirtti. Öncelikle yediklerimizi ve fiziksel aktivitelerimizi kayıt altına almamız gerektiğini ifade eden Foreyt, ikinci adımda dengeli bir beslenme ve yaşam tarzımızın beslenmemizin önündeki engellerini saptamak, üçüncü adımda stres, kaygı, depresyon ve yalnızlık gibi bazı yemeye iten faktörleri yönetmeye odaklanmak ve dördüncü adımın da benimsemişimiz yeni ve dengeli yaşam tarzını sürdürmemizi sağlayacak sosyal desteği almak olduğunu söyledi. Ayrıca, ailece egzersiz yapmak ya da sosyal kulüplere ve gruplara katılmak gibi aktivitelerin süreci yönetmeye önemli katkılar sağladığının, grup bazlı programların daima fark yarattığının da altını çizdi.

Beslenme davranışların değiştirilmesinde hükümetin önemli bir rol oynadığını belirten Foreyt, hükümetin bunu kendi başına gerçekleştiremeyeceğine belirterek sözlerine şöyle devam etti: "Hükümet bunu işe yarar hale getirmek için endüstriyle, yemek şirketleriyle ve diğer sosyal kuruluşlarla birlikte çalışmalı. Şeker vergisi, gıda etiketleri etiketlerinde değişiklikler kesin bir çözüm değil. Türkiye'de ve tüm dünyada bütün sistemle beraber çalışmaya ihtiyacımız var" dedi.

Baylor College of Medicine'den Prof. Dr. John. P. Foreyt

Panel 1

Sağlıklı Beslenme ve Aktif Yaşam İçin Politika Stratejileri Geliştirerek Obezite ve Besin Eksikliği ile Mücadele Etmek

Moderatör: Dr. Serdar Savaş, Nutri-Genetik ve Kişiyi Özel Tıp Derneği Başkanı

Prof. Dr. Paul Gately, Leeds Metropolitan Üniversitesi
"Egzersiz ve Obezite"

Dr. Roberta Re, Dünya Şeker Araştırmaları Organizasyonu Genel Müdürü
"Bilimin rehberliğinde, beslenmede doğrular ve doğru bilinen yanlışlar"

Prof. Dr. Gülden Pekcan, Hasan Kalyoncu Üniversitesi
"Beslenme sorunlarının önlenmesi: Besin ve beslenme politikaları"

Keynote konuşmasının ardından, 2. Tarım Gıda ve Beslenme Politikaları Zirvesi'nin 2. gününde moderatörlüğünü **Nutri- Genetik ve Kişiyi Özel Tıp Derneği Başkanı Dr. Serdar Savaş**'ın üstlendiği ilk panel oturumuna geçildi. Panelde, sağlıklı beslenme ve aktif yaşam için politika stratejileri geliştirilerek obezite ve besin eksikliği ile mücadele etmek konusuna değinildi.

"Obezite karmaşık bir sorundur ve karmaşık problemler basit yollarla çözülmez."

Sağlıklı beslenme alanındaki çalışmalarını Leeds Metropolitan Üniversitesinde yürüten, obeziteye karşı yetişkinler, çocuklar ve aileler için geliştirdiği beslenme ve egzersiz programları ile tanınan **Prof. Dr. Paul Gately**; sunumunda obezite ile mücadelede kamu, iş dünyası ve akademi dünyasının işbirliğinin önemine işaret etti. Gately, konuşmasına obezitenin çok karmaşık bir sorun olduğunu ve obezite problemi yaşayan çocukların kilo verme problemlerinin yanı sıra; sosyal, psikolojik, sağlık ve fiziki gibi karmaşık bir risk faktörü karışımından muzdarip olduklarını ve bu etmenlerin tedavi edilmediği takdirde ciddi riskler oluşturacağını yanı sıra maliyetli sonuçlara da yol açacağını belirtti. Obezite problemi yaşayan çocukların obezite problemi yaşayarak yetişkin olduk-

larını, sağlık ve sosyal bakım için harcamalarının normal kilodaki çocuklara göre 8 kat daha fazla olacağını ifade etti. Ayrıca, obeziteyi engelleme ve sağlıklı beslenme eğitiminin tüm kurumlar için önemli olduğunu (hükümet, tüm kamu ve kurum kuruluşları, özel sektör, üniversiteler, gıda firmaları, sivil toplum örgütleri vb.) fakat hepsinin birbirinden bağımsız çalışmalar yürütmesi nedeniyle, obeziteye farklı çözüm yolları getirmelerinin obeziteyle mücadele konusunda etkisiz olduğunu da altını çizdi. Bu sebeple önemli olanın, bu konuda farklı çözüm yolları bulmak yerine, birlikte hareket edebilmek olduğunu ve obezitenin üstesinden gelmek için ilk adımın düşünce yapısını değiştirilerek, davranış değişikliği sağlayabilmek olduğunu belirtti. Bu noktada, İngiltere'de sistem biliminin karmaşık problemlerini ele almak için, 2015'ten beri Leeds Beckett Üniversitesi'ndeki ekip üyeleriyle beraber, obeziteye karşı mücadelede, yerel bölgelerde uygulanabilir politikalar geliştirdiklerini ve böylelikle kaynakların ve ihtiyaçların en verimli şekilde kullanılmasını sağladıklarını belirtti. Böylelikle, her yerel bölgenin kendine özgü sistem yaklaşımıyla ve kurumların birlikte hareket etmesiyle obezite probleminin çözülmesinde başarılı yol izlediklerini de kaydetti.

Prof. Dr. Paul Gately, Leeds Metropolitan Üniversitesi

Dünya Şeker Araştırmaları Organizasyonu Genel Müdürü Dr. Roberta Re

“Şekerin kendisi değil miktarı tehlikeli”

Dünya Şeker Araştırmaları Organizasyonu Genel Müdürü Dr. Roberta Re “Bilimin rehberliğinde beslenmede doğrular ve doğru bilinen yanlışlar hakkında görüşlerini paylaştı. Dünya Şeker Araştırmaları Organizasyonu olarak, şekerle ilgili beslenme ve sağlık üzerine kanıta dayalı bilgiler sunduklarını ifade eden Dr. Re, bilimsel bilginin boşluklarının nerede olduğunun belirlenmesinin önemli olduğunu ifade etti. Dr. Re, şeker türlerinin değil, kullanılan miktarın tehlikeli olduğuna dikkat çekti. Bu kapsamda glikozun da, früktozun da fazla tüketilmesinin vücutta çeşitli sorunlara yol açabileceğini belirterek, “kalorilerin kontrol edilmesi, dengeli beslenme ve aktif bir yaşam sürülmesi sağlık için çok önemli” dedi. Küresel piyasalarda früktoz ve glikoz kullanıma ilişkin ciddi tartışmaların yaşandığına da işaret eden Dr. Re, her iki maddenin vücutta farklı şekilde depolandığının altını çizdi. Şekeri değerlendirirken, kişinin aldığı enerji miktarına, metabolizmasına, yiyecek ve içeceklerdeki miktarına bakılması gerektiğini kaydeden Re, sıvı kalorilerin katı kalorilere göre daha kolay tüketildiğini bunun da sonrasında yeme alışkanlıklarını etkilediğini belirtti. Ve sözlerini şöyle sürdürdü “Şekerdan bağımsız şekilde yüksek kalorili yiyecekleri tüketerek kilo alınması mümkün. Örneğin 450 kalorilik bir içecek içtikten sonra eve vardığınızda halen yemek yiyebilirsiniz. Fakat 450 kalorilik bir kek dilimini yedikten sonra eve gidince büyük ihtimalla kendinizi aç hissetmeyecek ve yemeyeceksiniz. Bahsettiğimiz kalori ve şeker içeriğinin aynı olmasına rağmen iki farklı yiyecek ve içecek kişinin günlük diyetinde farklı sonuçlar yaratabiliyor.”

Hasan Kalyoncu Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Gülden Pekcan “besin sorunlarının önlenmesi, besin ve beslenme politikalarının değerlendirilmesi” konusunda bilgiler verdi. Besin ve beslenme politikası denildiği zaman gıda, tarım ve beslenme politikalarının birlikte düşünüldüğü ifade eden Pekcan, diğer ülkelerde bu politikaların ayrı ayrı ele alındığını belirtti. Gıda ve Tarım Örgütü’nün toplantısında bu ayrılmış olan yaklaşımın bütünleştirilmesi adına Sağlık Bakanlığı’nın ve Tarım Bakanlığı’nın evlendirilmesi gerektiğini vurgulayan bir yaklaşımın ileri sürüldüğünü de ayrıca ifade etti.

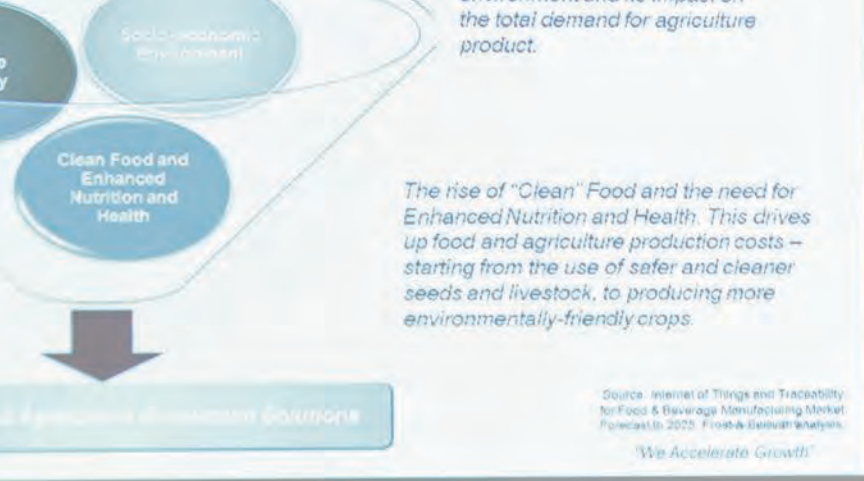
Besin ögesi alım hedefleri doğrultusunda, Dünya Sağlık Örgütü ile Türkiye’deki hedeflerin kıyaslamalarını da incelediklerini belirten Pekcan, karbonhidrat alımının düşük olduğunu, toplam yağ ve doymuş yağ oranının yüksek olduğunu, şeker tüketiminin %10 olması gerekirken, Türkiye’de %13 ile %45 arasında değiştiğini ifade etti. Ayrıca, D vitamini, kalsiyum, çinko, B₁₂, magnezyum gibi vitamin ve minerallerin alımının düşük olduğunu da vurguladı. Bu noktada, süte D vitamini katılmasının, ekmeğe demir ve folik asit eklenmesi konusunun Sağlık Bakanlığı ve Tarım Bakanlığı paydaşları arasında da ele alınmasının yararlı olacağını altını çizdi.

“Bir araya gelmek bir başlangıçtır. Birlikte kalabilmek bir ilerlemedir. Birlikte çalışabilmek bir başarıdır.”

Besin ve beslenme politikalarının uygulanması için mutlak suretle bilgi sistemine ihtiyacımız olduğunu belirten Pekcan, araştırmalarla politikaların neler olacağını belirlerken, diğer bir ayakta da bu yapılmış araştırmalara bağlı olarak önerilerin geliştirilmesinin ve bu öneriler doğrultusunda besin öğeleri gereksinimi rehberlerinin de olmasının gerekliliğinin altını çizdi ve sözlerine şöyle devam etti: “Ülkemizde bilgi akışının çok güçlü olması ve güncel araştırmaların yakından takip edilmesi gerekiyor. O zaman politikalarımız çok daha sağlam olacaktır. Bütüncül bir yaklaşım içerisinde politikaların oluşturulması, aktivitelerin bir örgüt tarafından düzenleniyor olması, bu örgütlerde bakanlıkların, sivil toplum kuruluşlarının, gıda ve sanayi kuruluşlarının yer alması oldukça önem teşkil ediyor. Bir araya gelmek bir başlangıçtır. Birlikte kalabilmek bir ilerlemedir. Birlikte çalışabilmek bir başarıdır”

Hasan Kalyoncu Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Gülden Pekcan

FOOD & NUTRITION POLICIES SUMMIT

6-7th NOVEMBER 2018
ND Swissotel Ankara

fonksiyone} gıda

Obezite

Keynote Sunumu

Mega trendler ve Türk gıda ve içecek üreticileri için öneriler

Tarım, Gıda ve Beslenme Politikalarının 2.gün ilk panelinde sonra, **Frost& Sullivan- Tarım ve Beslenme Direktörü Christopher Shanahan** keynote konuşmacı olarak 'Mega trendlerin uygulanmasında Türk gıda ve içecek üreticilerine öneriler' adlı sunumunu gerçekleştirdi. Frost & Sullivan'ın verilere dayalı araştırma ve danışmanlık alanında faaliyet gösterdiğini ifade eden Shanahan, tarım, gıda ve beslenme sektörü üzerinde yoğun çalışmalar gerçekleştirdiklerini ifade etti. Her sektörde olduğu gibi gün geçtikçe bu sektörlerde de tüketicilerin talepleri doğrultusunda bir değişim ve inovasyon ihtiyacı doğduğunu belirterek, sözlerini şöyle sürdürdü: "Günümüzde tüketicilerin gıda güvenliği, sürdürülebilirliği ve sağlıklı gıda temini ile ilgili taleplerinin arttığını görüyoruz. Özellikle daha az katkı maddesi içeren ve olabildiğince az işlenmiş gıdalara olan talep artmakta. Bunun yanı sıra dondurulmuş ve konserve gıdaların payı da %17 civarında seyrederken, zaman içinde bunlara olan talebin de azaldığını görmekteyiz. Bunun nedeni de insanların daha az işlenmiş ve katkı maddesi olan ürünlere yönelmesi. Ancak üreticiler bu değişim süreçlerine uyum sağlamaya çalışırken maliyet, kapasite ve inovasyonla ilgili çeşitli sorunlarla karşılaşabiliyorlar. Bu da darboğazlar oluşmasını kaçınılmaz hale getiriyor. Bizler bu aşamada devreye giriyoruz. Değişime uyum sağlama ve yenilikleri takip edip uygulama noktasında sektör temsilcilerine destek oluyoruz." Bunun dışın-

da nüfus dinamikleri, gelir dinamikleri ve gelirin ne kadarının gıdaya harcadığı konusuna da değinen Shanahan, "Gıda, tarım ve beslenme sektörünün toplam küresel ekonomideki payı üçte bir oranından daha az. Ancak tüm değer zincirini düşünürsek katkısı ve etkisinin çok daha fazla olduğunu görmekteyiz" ifadelerini kullandı.

Frost & Sullivan- Tarım ve Beslenme Direktörü Christopher Shanahan

Panel 2

Daha İyi Beslenme İçin Gıdalarda İnnovasyon

Moderatör: Gülçin Üstün, TRT

Prof. Dr. Muraleedharan Nair, Michigan State Üniversitesi
Fonksiyonel gıdalar ve yaşam kalitesi

Dr. Gert Krabichler, FoodPharma Danışmanlık Genel Müdürü
Günlük kalori miktarını aşmadan, gerekli mikro besin öğelerinin tamamı nasıl alınır?

Prof. Dr. Muhittin Tayfur Türkiye Diyetisyenler Derneği Başkanı
Beslenmenin tarihsel yolculuğundan geleceğe bakmak

Prof. Dr. Manfred Eggersdorfer, Medical Centre Groningen Üniversitesi
Mikro besin öğeleri ve iyi beslenme

2. Tarım, Gıda ve Beslenme Politikaları Zirvesinin ikinci panelinde moderatörlüğü TRT Spikeri Gülçin Üstün yürüttü. Panelistler "Daha iyi Beslenme için Gıdalarda İnnovasyon" konusu hakkında değerlendirmeler yaptılar.

"Fonksiyonel gıdalar, temel beslenmeye ek olarak sağlık açısından faydalı olacak şekilde geliştirilmiş gıdalardır"

Michigan State Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Muraleedharan Nair, "Fonksiyonel gıdalar ve yaşam kalitesi" ile ilgili sunumunu gerçekleştirdi. Fonksiyonel gıdanın tek ve kesin bir tanımının olmadığını ifade eden Nair, Herkes tarafından kabul gören bir tanımla olmamakla birlikte, fonksiyonel gıdaların, temel beslenmeye ek olarak sağlık açısından faydalı olacak şekilde geliştirilmiş gıdalar şeklinde tanımlanabileceğini söyledi ve sözlerine şöyle devam etti: "Günümüzde, insanların besin tercihlerinin değişmesinden dolayı, vücudun temel gereksinimlerinin sağlanmasının yanı sıra bazı hastalıkların oluşum riskini azaltıcı, ve tedavi edici fizyolojik etkiye sahip gıdalara yöneldiğini ifade eden Nair, meyve ve sebzelerin doğal olarak içerdikleri antioksidan ve fenolik bileşikler, antioksidan

tif ve antimikrobiyal etkilerine bağlı olarak sağlık üzerine olumlu etkilerinden dolayı, fonksiyonel gıdaların insan hayatında önemli bir rol oynadığının altını çizdi. Fonksiyonel gıdaların biyoaktif sekonder metabolitler içermesinin bir çok hastalığın önlenmesi konusunda da faydaları olduğunu belirten Nair, "Kronik hastalıkların görülme sıklığı önemli ölçüde arttı ve obezite, diyabet ve kalp-damar rahatsızlıkları artık önemli bir sağlık sorunu olarak değerlendirilmeye başlandı. Bu kapsamda, fonksiyonel gıdalar bu tarz hastalıkları önleme ve yönetmeye yardımcı olma potansiyeline sahiptir" dedi.

"Omega-3 eksikliğinden ötürü dünyada her bir dakikada iki kişi hayatını kaybediyor"

Medical Centre Grhingen Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Manfred Eggersdorfer, "mikro besin öğeleri ve iyi beslenme" konusu hakkında bilgilerini paylaştı. Beslenmede doğru seçimler yapmanın önemli olduğunu belirten Eggersdorfer, Mikro besin maddelerinin metabolizmanın düzgün çalışması ve bağışıklık sisteminin güçlenmesi için çok farklı süreçlerde rol aldığını ve bu sebeple folik asit, Omega-3, B, C, D ve E vitaminleri, bir diğer deyişle, posa içeren besinlere yeterince yer verilmesi gerektiğinin altını çizdi. Öte yandan, sağlıklı yaşamın temel taşlarından biri olan Omega-3 eksikliğinin birçok ülkede yaygın olduğunu ifade eden Eggersdorfer, "Ome-

Michigan State Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Muraleedharan Nair

Medical Centre Grhingen Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Manfred Eggersdorfer

ga-3 yağ asitlerinin hafıza ve diğer beyin fonksiyonlarının çalışmasında çok önemli bir görev üstlenmesinin yanında, Alzheimer, bunama, ani kalp krizlerinin ve ani ölümlerin önlenmesinde de yardımcı olduğunu belirtti. Öte yandan, Omega-3 eksikliğinden ötürü dünyada her bir dakikada iki kişinin hayatını kaybettiğini söyledi. D vitamininin de tüm insanlar için oldukça önemli bir kaynak olduğuna dikkat çeken Eggersdorfer, Vücuttaki kemiklerin güçlü kalabilmesi için D vitaminini tüketmenin oldukça önemli olduğunu vurguladı. Öte yandan, Türkiye’de D vitamini eksikliğine de dikkat çeken Eggersdorfer, Cildin, güneş ışınlarını sentezleyerek D vitaminine dönüştürmesinin yeterli olmadığını, ve bu sebeple vücut için önemli mineraller olan kalsiyum ve fosforun emilimi için temel öneme sahip D vitamini takviyesinin alınması gerektiğinin altını çizdi.

“Sağlıklı ve kaliteli bir yaşam için sağlıklı beslenmenin yanında düzenli fiziksel aktivitenin de insan hayatında mutlaka yer alması gerekmektedir”

Türkiye Diyetisyenler Derneği Başkanı Prof. Dr. Muhittin Tayfur

Türkiye Diyetisyenler Derneği Başkanı Prof. Dr. Muhittin Tayfur da, “Beslenmenin tarihsel yolculuğundan geleceğe bakmak” konulu sunumunu gerçekleştirdi. Tayfur, tarih boyunca insanların diyet ve beslenme kalıplarının değişim gösterdiğini ifade ederek, beslenme düzeyindeki değişimi beş kalıpta incelediklerini ifade etti ve sözlerini şöyle sürdürdü: “Birinci kalıp avcı ve toplayıcı toplumlarla ilgilidir ve sıklıkla paleolithic kalıp olarak adlandırılmaktadır. İkinci kalıpta, insanoğlu teknolojiyi keşfetmeye başlayınca, gıda kaynaklarını kontrol edip bazı ürünleri kültüre etmiştir. Üçüncü kalıpta, endüstrileşme süreciyle beraber toplumlar modern şehirleşmeye doğru

yönelmişlerdir ve dolayısıyla, açlık azalmaya başlamıştır. Dördüncü kalıpta, diyet ve fiziksel aktivite kalıplarında ciddi değişimler yaşanmıştır. Yeni sağlık sorunları ortaya çıkmış ve bu sebeple tedavi ve bakım masrafları artmıştır. Beşinci kalıpta, insanlar sağlık sorunlarının farkına varmış ve önlem alma çabası içerisine girmişlerdir. Buna bağlı olarak yaşam süresi de uzamıştır” dedi. Bu kalıplara bağlı olarak beslenme geçişinin nitel ve nicelik olarak değiştiğini ifade eden Tayfur, sağlıklı ve kaliteli bir yaşam için sağlıklı beslenmenin yanında düzenli fiziksel aktivitenin de insan hayatında mutlaka yer alması gerektiğini belirtti.

“Çoğu insan dengeli şekilde beslenemiyor.”

FoodPharma Danışmalık Genel Müdürü Dr. Gert Krabichler, sağlıklı bir beslenmenin temelinin dengeli beslenmeyle doğru orantılı olması gerektiğini ama çoğu insanın dengeli bir şekilde beslenemediğinin altını çizdi ve sunumuna dengeli beslenme örneklerini (Dengeli Tabak Modeli, Lübnan Doğu Akdeniz Diyeti, Türkiye için Beslenme Önerileri) göstererek devam etti. Fakat insanların bu tarz beslenme örneklerinden uzak bir şekilde yeme ve içme davranışlarının şekillendiğini belirterek, sebze, meyve ve lif tüketiminin çok düşük olduğunu ve tuzlu krakerler veya şeker içeriği yüksek yiyeceklerin tüketiminin de bir o kadar arttığını vurgulayan Krabichler, bu sebeple insanların ihtiyaç duyulan kalori alımını aştığını vurguladı ve sözlerine şöyle devam etti: “Hayatınızda yeme alışkanlıklarınızı gözden geçirerek, öğünlerde neler yediğimizi, öğün arasında açlığımızı bastırmak için ne tükettiğimizi sorgulamamız ve kaydetmemiz lazım. Tüm gün boyunca yediklerimizi bir kenara not ederek, yediklerimiz arasında sağlıksız gördüğümüz besinlerin yerine daha sağlıklı gıdaları tüketmek bizim lehimize olur.” Ayrıca, gıda takviyelerinin de dengeli beslenmenin bir parçası olduğunu belirten Krabichler, vücudun dengeli beslenme için ihtiyaç duyduğu ama beslenme yetersizliği nedeniyle eksikliği oluşan besinlerin, gıda takviyeleriyle karşılanması gerektiğini belirtti. Bu sorunların çözülmesinde hükümet politikalarını yetersiz gördüğünü belirten Krabichler, kurumların ayrı hareket etmelerinin yerine ortak çalışmalarına ihtiyacın olduğunu altını çizerek, Tarım ve Sağlık Bakanlığı’nın birlikte hareket etmesinin önemli olacağını vurguladı.

FoodPharma Danışmalık Genel Müdürü Dr. Gert Krabichler

Panel 3

Tüketiciler ile Sağlıklı Yaşam ve Beslenme Konusunda İletişim Kurmak için Ürün Etiketinin Ötesine Geçen Bir Strateji Kurgulamak

Moderatör: **Gülçin Üstün**, TRT

Izabela Tanska, IGI Food Consulting

"AB sağlık ve beslenme beyanları yönetmeliğinin arka planı"

Oğuz Şahin, Ticaret Bakanlığı, Daire Başkanı

"Tüketicilere gıda ve beslenme sektöründe yenilikçi ürünleri tanıtırken nasıl bir dil kullanmalıyız?"

Daiki Ninomiya, Ajinomoto

"Yeni teknolojiler konusunda tüketicilerle nasıl bir iletişim kurulmalı?"

Nurcan Akad, Zarakol Genel Müdürü

"Sağlıklı Beslenme alışkanlıklarının kazandırılması için tüketiciler ile kurulması gereken iletişim dili"

Emel Molla, Tarım ve orman Bakanlığı Gıda işletmeleri ve Kodeks Daire Başkanlığı Gıda Yüksek Mühendisi

"Sağlık beyanları ve etiketleme yönetmeliği tüketiciler için neler getiriyor?"

2. Tarım, Gıda ve Beslenme Politikaları Zirvesinin son panelinde moderatörlüğü **TRT Spikeri Gülçin Üstün** yürüttü. Panelistler "Tüketiciler ile Sağlıklı Yaşam ve Beslenme Konusunda İletişim Kurmak için Ürün Etiketinin Ötesine Geçen Bir Strateji Kurgulamak" konusuna değindiler.

"Tüketici koruması sağlamak için tüketiciye gerçekleri tam olarak bilme konusunda gerekli bilgiler verilmeli ve aynı zamanda gıda endüstrisinde de eşit şartlarda rekabet ortamı sağlanmalıdır."

IGI Food Consulting'den Izabela Tanska "AB sağlık ve beslenme beyanları yönetmeliği" (1924/2006 sayılı) hakkında bilgilerini paylaştı. AB sağlık ve beslenme beyanı-

nın daha detaylı olması gerektiğini ifade eden Tanska, Beslenme ve sağlık beyanlarının yalnızca bu yönetmelik hükümlerine uydukları takdirde toplumda gıdaların piyasaya sürülmesinde, etiketlenmesinde, sunumunda ve reklamında kullanılabileceğini ifade etti. Beslenme ve sağlık beyanlarının yanlış, muğlak, yanıltıcı olmaması ve diğer gıdaların güvenliği ve beslenme yeterliliği hakkında şüphe uyandırmaması ve genel kabul gören bilimsel verilere dayanarak hazırlanması gerektiğinin de altını çizdi. Bunların yanı sıra yönetmeliğin kamu makamları tarafından yürütülen, gıda ve tanıtım kampanyalarında, tüm beslenme ve sağlık talepleri için geçerli olması gerektiğini belirterek sözlerini şöyle sürdürdü: "Mevzuatın konusu olan, besinsel veya fizyolojik bir etkiye sahip olabilecek çeşitli bitkiler ve bitki özleri, vitaminler, eser elementler, aminoasitler, esansiyel yağ asitleri, lifler ve bunlarla sınırlı olmayan çok çeşitli besin ve diğer mad-

IGI Food Consulting'den Izabela Tanska

deler bulunmaktadır. Bu nedenle, yüksek düzeyde tüketici koruması sağlamak için tüketiciye gerçekleri tam olarak bilme konusunda gerekli bilgiler verilmeli ve aynı zamanda gıda endüstrisinde eşit şartlarda rekabet ortamı sağlanmalıdır. Öte yandan mevzuatlarla desteklenen gıdalar, tüketiciler tarafından fizyolojik veya başka bir sağlık avantajına sahipmiş gibi algılanabilir. Bu durum, tüketicileri bilimsel tavsiyelere ters düşen besin maddelerini veya diğer maddelerin alımını doğrudan etkileyen seçimler yapmaya teşvik edebilir. İstenmeyen bu potansiyel etkiyi göz önünde bulundurmak için, iddiaları taşıyan ürünlerle ilgili belirli kısıtlamalar getirmek uygundur. Bu bağlamda, belirli maddelerin varlığı, örneğin; ürünlerdeki alkol içeriği veya besin profili gibi faktörler, ürünün mevzuatlara dayanıp dayanamayacağını belirlemek için uygun kriterlerdir. Bu kriterlerin ulusal düzeyde kullanılması, tüketicilerin bilinçli beslenme seçimleri yapmalarına izin vermekle birlikte, toplum düzeyinde uyumlu bir hale getirilmelidir”

Zarakol Genel Müdürü Nurcan Akad

gıda takviyeleri hususunda şikayette bulunduğunu ifade ederek, “ Bu sektörde kurallara uymayan firmaların yanı sıra, spesifik problemleri çözeceğini iddia eden ve bu durumu kötüye kullanan firmalarla da mücadele ediyoruz” dedi. Tüketicileri korumanın ne kadar önemli olduğunu altını çizerek sözlerini şöyle sürdürdü: “ Tüketicilerin evrensel temel haklarından en önemlisi bilgi edinme hakkıdır. Tüketici korumada temel unsur tüketicinin aldatılmamasıdır. Bizler bunun için çalışıyoruz. Eksik bilgilendirme de, yanlış bilgilendirme kadar önemli bir problem. Bu konularda tüm bakanlıklar ortak bir çalışma yapmalı.” dedi.

“Asıl önemli olan sorun, bütünsel bir iletişim dili kurulamaması ”

Zarakol Genel Müdürü Nurcan Akad, “Sağlıklı beslenme alışkanlıklarının kazandırılması için tüketiciler ile kurulması gereken iletişim dili ” hakkında değerlendirmelerde bulundu. Bu konunun sadece bakanlıklara bırakılmayacak kadar önemli bir konu olduğunu altını çizen Akad, asıl önemli olan sorunun bütünsel bir iletişim dili kurulamaması olduğuna dikkat çekti ve sözlerine şöyle devam etti: “Burada önemli olan bireylere sağlıklı beslenmeyi anlatacak bir dil oluşturmak. İletişim çok çeşitli mecralardan yürüyor ve kaynak üreten yerler birbirinden çok bağımsız ve çelişkili. Özellikle internette olumsuz içeriklerin hızlı yayılması çok kolay. Bazı yetkili kişiler tarafından topluma yanlış beyanlarda bulunulabiliyor. Bu sebeple Türkiye’de bilgi kirliliği çok fazla” dedi. Bilgi kirliliğinin önüne geçilmesi adına, tüm kesimlerden gelen bilgilerin; iletişim uzmanları tarafından uygun bir dil anlatımına dönüştürülerek, kamuoyuna aktarılması gerektiğini ifade eden Akad, bu bilgilerin kanıta dayalı bir referans noktası olmasının da ayrıca önemini vurguladı.

Ticaret Bakanlığı Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğü Daire Başkanı Oğuz Şahin

“Eksik bilgilendirme, yanlış bilgilendirme kadar önemli bir problem. Bu konularda tüm bakanlıklar ortak bir çalışma yapmalı.”

Ticaret Bakanlığı Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğü Daire Başkanı Oğuz Şahin, “Tüketicilere gıda ve beslenme sektöründe yenilikçi ürünleri tanıtırken nasıl bir dil kullanmalıyız?” konusuna değindi. Şahin, tüketicilerin son 10 yılda en çok gıda ve

Ajinomoto'dan Daiki Ninomiya

Sağlıklı Beslen, sağlıklı yaşa!

Ajinomoto'dan Daiki Ninomiya "Yeni teknolojiler konusunda tüketicilerle nasıl bir ilişki kurulmalı?" konusuna değindi. Ninomiya, gıda ve sağlık alanlarında önemli gelişmelere katkıda bulunarak dünya genelinde daha iyi bir yaşam sağlamayı, amaçları haline getirdiklerini ifade etti. Ayrıca, dünyada çevrenin ve besin kaynaklarının korunması, karbon ayak izinin azaltılması, yetersiz beslenmeye karşı araştırma çalışmaları gibi sosyal sorumluluk projeleri yürüttüklerini de belirtti. Acı, tatlı, ekşi ve tuzludan sonra beşinci tat olarak kabul edilen ve yemeklerin lezzetini artıran Umami'nin satışının başlatılacağını söyleyen Ninomiya, "böylece %30 oranında sodyum tüketimini azaltabilir ve daha sağlıklı beslenebiliriz" dedi. Ninomiya, Ajinomoto'nun sloganı olan 'Sağlıklı beslen, sağlıklı yaşa...' cümlesiyle sunumunu bitirdi.

"Tüm bakanlıkların görüşleri doğrultusunda çalışmalarımız devam ediyor"

Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda işletmeleri ve Kodeks Daire Başkanlığı Gıda Yüksek Mühendisi Emel Molla, Türk Gıda Kodeksi Avrupa Birliği'ndeki değişimler çerçevesinde yönetmeliğin yayınlandığını ifade ederek, sözlerine şöyle devam etti: "1924-2006 direktifleri doğrultu-

Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda Yüksek Mühendisi Emel Molla

sunda, tam uyumlu olarak beslenme ve sağlık beyanları yönetmeliği yayımlandı. Beslenme ve sağlık beyanları yönetmeliğinde dokuz tane besin ögesi mevcut. 58 tane daha sağlık beyanı üzerinde çalışıyoruz. Tüm bakanlıkların görüşleri doğrultusunda çalışmalarımız devam ediyor" dedi.

Diyetisyenlerle 5 Çayı

Konferans programından sonra diyetisyenlerle beraber düzenlenen çalıştayda, besin değeri bilgileri, besin takviyeleri, şeker ve sağlık tartışmalarına yer verildi. Diyetisyenler, şeker ve farklı şeker türleri ile ilgili endişelerini dile getirdiler ve insanların gıda takviyesine ihtiyaç duyup duymadıklarına dair görüşlerini paylaştılar. Dünya Şeker Araştırmaları Organizasyonu Genel Müdürü Dr. Roberta Re, şekerle ilgili soruları yanıtladı bilimdeki en son gelişmelere dair bilgiler verdi. Bununla beraber, FoodPharma Danışmalık Genel Müdürü Dr. Gert Krabichler ve Medical Centre Grhingen Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Manfred Eggersdorfer gıda takviyelerinin sağlıklı yaşamı sürdürmek için nasıl yardımcı olabileceği konusunda bilgiler verdi.

2. TARIM GIDA POLİTİKALARI Z

doğru bilinen yanlışlar

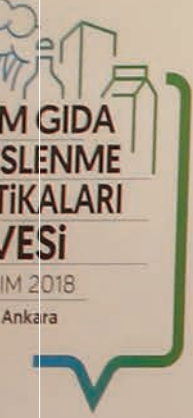
yenilikçi tarım

verimlilik

şilkiği

tarımda dijitalleşme

gıda takviyesi

A VE BESLENME ZİRVESİ HATIRASI

Sponso

FROST & SULLIVAN

KERRY

AJINOM

MARS

METRO

Amway

Lonza

Gıda Takviyesi ve Beslenme Derneği (GTBD) ve Gıda İçecek ve Tar
Beslenme Politikaları Zirvesinin gerçekleştirilmesi için verdikleri

Sponsorlarımız

Tarım Gıda ve Beslenme Politikaları Araştırmaları Merkezi (GİFT) olarak, 2. Tarım Gıda ve Beslenme Politikaları Araştırmaları Yarışması'na katılan ve desteklerden dolayı sponsorlarımıza teşekkürü bir borç biliyoruz.

2. Tarım Gıda ve Beslenme Politikaları Zirvesi, Gıda Takviyesi ve Beslenme Derneği (GTBD) ile Gıda İçecek ve Tarım Politikaları Araştırmaları Merkezi (GİFT) işbirliğiyle gerçekleştirilmiştir.